

продукту, є вкрай важливим. Ця важливість полягає в утриманні якщо не повного контролю, то в забезпеченні скоординованих дій всіх елементів (інститутів) політичної системи та утримання їх у стані рівноваги.

Ключовими інститутами, які забезпечують реалізацію Доктрини інформаційної безпеки України є: Рада національної безпеки та оборони, Кабінет міністрів України, Міністерство інформаційної політики України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство культури України, Державне агентство України з питань кіно, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Служба безпеки України, Розвідувальні органи України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Національний інститут стратегічних досліджень [4].

Аналіз тексту Доктрини свідчить, що її слабким місцем є відсутність чіткого визначення ролі та місця місцевих органів влади та місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, ЗМІ та ін. зацікавлених сторін. Враховуючи важливість забезпечення сталого розвитку інститутів, які повинні забезпечувати інформаційну безпеку України, цей напрям потребує подальшого системного дослідження, як на стратегічному, так і тактичному (локальному) рівні.

### Література

1. Бондаренко С. В. Інформаційний напрям політики захисту національних інтересів держави: дис. ... канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2017. 244 с.

2. Даник Ю. Г., Пермяков О. Ю. *Сучасні інформаційні технології в забезпеченні національної безпеки і оборони: реалії та тенденції розвитку*. 2018. № 1. С. 159–176.

3. *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України!»* Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>

4. *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»*: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017>

5. *Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»*: Указ Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>

УДК 327.82+ 791.43/.45

## КІНЕМАТОГРАФ ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ: КОМПАРАТИВНИЙ ПІДХІД

*К. І. Булега, І. Ю. Чарських*

Кіновиробництво сьогодні стає одним з надійних та впливових інструментів «м'якої сили» та культурної дипломатії зокрема. Низка великих західних країн давно оцінили весь потенціал даного інструменту публічної політики. Намагаються не відставати і менші держави, серед яких – Південна Корея і Україна. Порівняльний аналіз організаційних засад кіноіндустрій двох країн сприятиме виявленню резервів використання українського кінематографу як складової культурної дипломатії.

**Органи, відповідальні за кіновиробництво.** Українською кіноіндустрією опікуються такі інституції: Державне агентство з питань кіно, Українська кіноасоціація, Рада з державної підтримки кінематографії (РДПК). Сучасним корейським кінематографом опікується KOFIC, Корейська рада кіно, заснована у 1973 році. Онлайн-інструментом зв'язку KOFICу з міжнародною мережею кіно є Korean Film Biz Zone (KoBiz). Цей сайт є онлайн-представництвом ради та найбільшою базою даних про корейську кіноіндустрію.

**Кількість випущених фільмів.** За 2017 рік Україна випустила 34 фільми, Південна Корея – 48, за 2018 рік в Україні в прокат вийшло 25 стрічок, 44 в Південній Кореї, і станом на квітень 2019-го, Південна Корея вже випустила 13 картин, а Україна – 9, не враховуючи короткометражних та документальних фільмів.

**Співробітництво у кіновиробництві.** Кіновиробники України поділяються на приватних та державних. Серед найбільших: кіностудія імені Довженка, Українська студія телевізійних фільмів Укртелефільм, Одеська кіностудія, Укранимафільм, Укркіно, Directory Films, Fresh Production, Pronto.kiev, студія «Квартал 95». Співпрацю у сфері кіновиробництва Україна має з Нідерландами, Німеччиною, США, Чехією, Естонією, Латвією, Італією, Румунією, Великобританією. Найактивніше, партнерство у сфері кіновиробництва до 2014 року підтримувалося із Російською Федерацією. Більшість кінопродукту, випущеного у співпраці з даною країною, належить студії «Квартал 95», їх співпраця продовжувалася навіть після подій 2014 року. Для Кореї пріоритетними є робота з такими державами: США, Китай, Японія, Франція. В рамках співробітництва відбуваються не тільки спільні зйомки, але й проводяться консультації, надається технічна, фінансова, перекладацька допомога. Фіндопомога надається не тільки власним кіновиробникам, а й іноземним компаніям, що знімають на території Південної Кореї. Корейська рада кіно має свої офіси в Пекіні та Лос-Анжелесі, представників у Японії та Франції.

**Кінофестивалі.** У 2017 році Україна взяла гран-прі на Берлінському Generation 14plus за спільний українсько-німецький фільм «Школа №3», Приз за найкращий короткометражний фільм на Локарнському міжнародному кінофестивалі за фільм «Випуск '97», гран-прі за українсько-італійський фільм «Ізі» на Фестивалі італійського кіно в Ансі. За 2018-й рік, режисер Сергій Лозниця отримав приз за найкращу режисуру у номінації «Особливий погляд» на Канському кінофестивалі, куди Україна приїхала з фільмом «Донбас». Фільм «Ізі» знову отримав нагороду, тепер Kineo Diamond Award у Венеції, в номінації «Кращий дебют», а стрічка «Міф» отримала нагороду на фестивалі Figueira Film Art в Португалії. Україна братиме участь і в цьогорічному 72-му Канському фестивалі, що проходить з 14 по 25 травня. Відомо, що у Cinefondation Residence Україну представить сценарист та режисер Дмитро Сухолиткий-Собчук із проектом фільму «Памфір». В номінацію «Особливий погляд» відібрано фільм Наримана Алієва «Додому». Україна брала участь і у Пекінському кінофестивалі та у Beijing Film Market, що пройшов 16 квітня в рамках цього ж заходу і відзначився презентацією креативних та виробничих можливостей України у сфері кіно.

В історії південнокорейського кінематографу є 3 режисери, що зібрали найбільше статуеток на зарубіжних кінофестивалях: Пак Чхан Ук, І Чхандон та Кім Гідок. Пак Чхан Ук з фільмом «Штрихи вогню» отримав нагороду за найкращу режисуру у 2002 році. «Олдбой» взяв гран-прі у 2004, а «Жага» – приз журі у 2009 році. І Чхандон із фільмом «Поезія» у 2010 році забрав нагороду за «Кращий сценарій». Раніше Чхандон вже отримував фестивальні нагороди. За фільм «Оазис» у 2002 році він виборов номінації «Краща режисура» та «Акторський дебют» за акторку Мун Сорі на Венеційському кінофестивалі. Кім Гідок заробив свої перші статуетки у 2004 році: на Берлінському кінофестивалі кінокартина «Самаритянка» отримала нагороду за режисуру і на Венеційському конкурсі – фільм «Пустий дім» так само взяв статуетку за режисерську роботу. У 2012 році Гіда взяв «Золотого лева» за роботу «П'єта», на тому ж Венеційському фестивалі. У 2013 Корея отримала першу «Золоту пальмову гілку» за фільм «Safe».

**Фінансування.** У 2017 році «Держкіно» на підтримку українських стрічок виділило 500 млн грн. Для порівняння, 2011 року ця сума була у п'ятеро меншою і складала 95 млн

грн. А на 2018 рік, за словами міністра культури Євгена Нищука, на кіновиробництво виділили 1 мільярд гривень: цією сумою буде розпоряджатися Міністерство культури і Держкіно. Більше того, з 2019 року повинна запрацювати програма, за якою іноземні кіновиробники, що працюватимуть на території України, матимуть змогу повернути 17 % від суми витрат. Така програма має стати стимулом для розвитку спільного кіновиробництва на території України. Фінансування кіноіндустрії України відбувається як з держбюджету, так і з приватних джерел. Так, Держкіно у 2016 році вклали в індустрію 256 мільйонів гривень, у 2017-му – 513 мільйонів, розрахунки на 2018 рік також склали трохи більше 500 мільйонів. У 2018 році створено Український культурний фонд. Він профінансував 36 стрічок на 42 млн. гривень.

В Південній Кореї фінансування кіноіндустрії відбувається з державного бюджету, кінопрокату, від малих та великих корейських корпорацій, серед яких – Samsung, Daewoo, Hyundai, CJ, Orion і Lotte. Окрім допомоги грошми, компанії також беруть участь у випуску продукту на цифрових носіях, його імпорту. Так, у 2000-му році, інвестиції становили 68,5 мільйонів доларів, у 2004 – 62, у 2010 склали 25, а у 2014 – 17 мільйонів. Серед державних органів, фінансову підтримку надає Сеульська кінокомісія. Вона надає близько 30 %, або до 300 млн. вон (приблизно \$ 265 тис.) фінансування для кінопроектів, що знімають в Сеулі. Вже згадана KOFIC пропонує покрити 25 % витрат іноземних кіновиробників, що зніматимуть фільм на території Південної Кореї та витратять на нього більше \$100 тис.

Таким чином, кіноіндустрія як зовнішньополітичний інструмент в Україні сьогодні є організаційно та фінансово слабшою, ніж у Південній Кореї. Це зумовлено різницею у темпах та ступені розвитку кіноіндустрії двох країн, а також різницею у фінансуванні та державній підтримці кіновиробництва. Більше того, розвиненість або нерозвиненість сфери кіно, як і будь-якої іншої, залежить від кількості та якості спеціалістів, що має країна. Кіноосвіта в Україні слабка, має застарілу модель навчання, недостатнє фінансування. Такі відмінності пояснюються в першу чергу тим, що Корея почала розкривати потенціал кіно як інструмент впливу на міжнародній арені ще наприкінці 1990-х – початку 2000-х, а Україна – лише після 2014 року. Україні варто взяти до уваги південнокорейську модель конфігурації інституцій, що відповідають за розвиток та ефективне використання кінематографа, зокрема – і як зовнішньополітичного інструменту, а також – систему фінансування кіно не тільки власним коштом кінокомпаній і державними вливаннями, а й залученням приватних меценатів: великих національних та іноземних компаній, представників середнього бізнесу тощо.

УДК 902:930:393

## **ВИВЧЕННЯ ТЕОРІЇ ПОХОВАЛЬНОЇ ОБРЯДОВОСТІ В РОБОТАХ ЗАКОРДОННИХ ДОСЛІДНИКІВ**

*О. М. Грищук*

Поховальний обряд у ритуальній практиці прадавніх племен відноситься дослідниками до традиційних обрядів переходу. Це одна з категорії обрядових дій, за допомогою яких суспільство санкціонує перехід людини з одного якісного стану в інший. Вони мають на меті підготувати померлого для життя у потойбічному світі і, одночасно, є засобом переходу до цього світу. Багатоваріативність поховального обряду, в свою чергу, пояснюється відмінностями у сприйнятті потойбіччя різними народами у різні епохи, а також географічними, кліматичними та культурними відмінностями повсякдення. Зацікавленість в ньому дослідників, особливо археологів, пов'язана з тим, що це один з двох традиційних видів археологічних джерел. В умовах дослідження спільнот, що не мали, або не лишили писемних джерел, поховальна обрядовість дає можливість реконструювати основні аспекти (побут, матеріальна та духовна